

U S T A W A

z dnia ...

o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy skuteczności egzekucji świadczeń alimentacyjnych¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 155, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 817 dodaje się art. 817¹ w brzmieniu:

„Art. 817¹. W celu dokonania egzekucji świadczeń alimentacyjnych od dłużników uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych komornik pozyskuje drogą elektroniczną od:

- 1) organów emerytalno-rentowych,
- 2) organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych – dane dotyczące tych dłużników, w zakresie niezbędnym do prowadzonego postępowania egzekucyjnego.”;

2) w art. 831 w § 1:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) kwoty otrzymane na pokrycie wydatków lub wyjazdów w sprawach służbowych – jeżeli egzekucja ma na celu zaspokojenie roszczeń z innych tytułów niż roszczenia z tytułu alimentów;”;

b) po pkt 1 dodaje się pkt 1a i 1b w brzmieniu:

„1a) 50% kwot otrzymanych na pokrycie wydatków lub wyjazdów w sprawach służbowych – jeżeli egzekucja ma na celu zaspokojenie roszczeń z tytułu alimentów;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, ustawę z dnia 29 sierpnia 1990 r. – Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy oraz ustawę z dnia 7 września 2017 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 2491 oraz z 2018 r. poz. 5, 138, 398, 416, 630, 730, 756, 770, 771 i 1000.

1b) świadczenia w naturze otrzymane na pokrycie wydatków lub wyjazdów w sprawach służbowych;”;

3) w art. 886 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pracodawcy, który nie wykonał obowiązków określonych w art. 881 § 3 i 4, nie złożył w przepisany terminie oświadczenia przewidzianego w art. 882 albo zaniedbał przesłania dokumentów zajęcia wynagrodzenia nowemu pracodawcy dłużnika, stosownie do art. 884 § 2 i 3, komornik wymierza grzywnę w wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej obowiązującego w kwartale poprzedzającym kwartał, w którym wymierzana jest grzywna. Grzywna jest powtarzana, jeżeli pracodawca nadal uchyła się od wykonania tych czynności w wyznaczonym terminie. W takim przypadku każdorazowa wysokość grzywny może wynieść do wartości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej obowiązującego w kwartale poprzedzającym kwartał, w którym wymierzana jest grzywna.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1201, z późn. zm.³⁾) w art. 8 w § 1:

1) pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) kwoty otrzymane na pokrycie wydatków służbowych, w tym kosztów podróży i wyjazdów – jeżeli egzekucja ma na celu zaspokojenie roszczeń z innych tytułów niż roszczenia z tytułu alimentów;”;

2) dodaje się pkt 10a w brzmieniu:

„10a) 50% kwot otrzymanych na pokrycie wydatków służbowych, w tym kosztów podróży i wyjazdów – jeżeli egzekucja ma na celu zaspokojenie roszczeń z tytułu alimentów;”.

Art. 3. W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917 i 1000) po art. 94¹² dodaje się art. 94¹³ w brzmieniu:

„Art. 94¹³. W przypadku:

1) zatrudnienia z naruszeniem przepisów art. 22 § 1¹ i 1² oraz art. 29 § 2 pracownika figurującego w Krajowym Rejestrze Zadłużonych z powodu uchylenia się od wykonania obowiązku alimentacyjnego,

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1475, 1954 i 2491 oraz z 2018 r. poz. 138, 398 i 1000.

2) wypłacania pracownikowi figurującemu w Krajowym Rejestrze Zadłużonych z powodu uchylania się od wykonania obowiązku alimentacyjnego wynagrodzenia wyższego niż wynikające z zawartej umowy o pracę, bez dokonania potrąceń na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych

– pracodawca ponosi solidarną odpowiedzialność za zobowiązania alimentacyjne do wysokości kwoty rocznych zobowiązań alimentacyjnych tego pracownika.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1990 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2018 r. poz. 800, 650, 723, 771 i 1000) w art. 299:

1) po § 5 dodaje się § 5a w brzmieniu:

„5a. W przypadku gdy w aktach spraw podatkowych nastąpiły zmiany mające wpływ na egzekucję zobowiązań alimentacyjnych lub zmienił się numer rachunku bankowego posiadanego przez podatnika będącego dłużnikiem uchylającym się od zobowiązań alimentacyjnych organy podatkowe przekazują niezwłocznie, drogą elektroniczną, komornikom sądowym informacje o zaistnieniu tych zmian.”.

2) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Komornicy sądowi są obowiązani do uiszczenia opłaty na rachunek organu podatkowego za udostępnienie informacji, o których mowa w § 3 pkt 8 oraz w § 4 pkt 2, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej albo informacje te są udostępniane w związku z egzekucją świadczeń alimentacyjnych, w tym należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 652) po art. 43g dodaje się art. 43ga w brzmieniu:

„Art. 43ga. 1. Podmiot dozorujący udostępnia komornikowi i Państwowej Inspekcji Pracy informacje dotyczące miejsca pobytu uchylającego się od wykonania obowiązku alimentacyjnego skazanego wobec którego zastosowano kary, środki karne i środki zabezpieczające łączące się z dozorem elektronicznym.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, udostępnia się:

1) komornikowi w celu dokonania egzekucji świadczeń alimentacyjnych, w tym należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, od dłużników uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych;

2) Państwowej Inspekcji Pracy w celu kontroli przez Państwową Inspekcję Pracy legalności zatrudnienia skazanego uchylającego się od wykonania obowiązku alimentacyjnego.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.⁴⁾) w art. 50:

1) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Dane zgromadzone na kontach, o których mowa w ust. 3, udostępnia się bezpłatnie sądom, prokuratorom, organom podatkowym, Państwowej Inspekcji Pracy, Biuru Nadzoru Wewnętrzny, Policji, Straży Granicznej, komornikom sądowym w zakresie prowadzonej przez nich egzekucji świadczeń alimentacyjnych w tym należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, ministrowi właściwemu do spraw gospodarki w zakresie koniecznym do rozstrzygnięcia spraw prowadzonych na podstawie art. 29, art. 32 oraz art. 34 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy, ministrowi właściwemu do spraw rodziny, ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego, organom realizującym świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawcze, ośrodkom pomocy społecznej, powiatowym centrom pomocy rodzinie, publicznym służbom zatrudnienia, Komisji Nadzoru Finansowego, wojewodzie i Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących legalizacji pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego w zakresie wynikającym z ust. 3a i 3c.”;

2) dodaje się ust. 20 w brzmieniu:

„20. Zakład, w celu sprawnej realizacji egzekucji świadczeń alimentacyjnych w tym należności budżetu państwa z tytułu świadczeń wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, przekazuje komornikom sądowym, w zakresie prowadzonej przez nich egzekucji tych świadczeń, drogą elektroniczną, wykaz zawierający dane zgromadzone na kontach, o których mowa w ust. 3, oraz informacje o każdej zmianie w zakresie tych danych, dotyczące:

1) ubezpieczonego:

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 106, 138, 357, 398, 650, 697, 730 i 771.

- a) numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL – rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości,
- b) identyfikator miejscowości według krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju (TERYT) adresu zameldowania – do najniższego posiadanego poziomu,
- c) identyfikator miejscowości według krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju (TERYT) adresu korespondencji – do najniższego posiadanego poziomu,
- d) numer NIP i numer identyfikacyjny REGON, a jeżeli płatnikowi składek nie nadano tych numerów lub jednego z nich – numer PESEL lub serię i numer dowodu osobistego albo paszportu,
- e) numer płatnika w Krajowym Rejestrze Sądowym,
- f) ustalone prawo do emerytury lub renty,
- g) okres rozliczeniowy,
- h) kod tytułu ubezpieczenia,
- i) wymiar czasu pracy,
- j) kod przyczyny wyrejestrowania ubezpieczonego,
- k) podstawa wymiaru składki na:
 - ubezpieczenia emerytalne i rentowe,
 - ubezpieczenie chorobowe,
 - ubezpieczenie wypadkowe,
 - ubezpieczenie zdrowotne,
- l) wysokość składki na:
 - ubezpieczenie emerytalne,
 - ubezpieczenia rentowe,
 - ubezpieczenie chorobowe,
 - ubezpieczenie wypadkowe,
 - ubezpieczenie zdrowotne,
- m) kwota obniżenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu opłacania składki w ramach pracowniczego programu emerytalnego,
- n) kod świadczenia lub kod przerwy wraz z kwotą wypłaty tego świadczenia,
- o) liczba dni zasiłkowych oraz liczba wypłat;

2) osób zgłaszanych przez ubezpieczonego do ubezpieczenia zdrowotnego:

- a) numer PESEL,
- b) kod stopnia pokrewieństwa albo powinowactwa,
- c) stopień niepełnosprawności,
- d) czy pozostaje we wspólnym gospodarstwie z osobą ubezpieczoną;

3) dotyczące płatników składek:

- a) numer NIP i numer identyfikacyjny REGON, a jeżeli płatnikowi składek nie nadano tych numerów lub jednego z nich – numer PESEL lub serię i numer dowodu osobistego albo paszportu,
 - b) data powstania obowiązku opłacania składek,
 - c) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym,
- 4) uprawnionych do świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz świadczeń wypłacanych przez Zakład na mocy odrębnych przepisów w zakresie identyfikatora miejscowości według krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju (TERYT) adresu zamieszkania – do najniższego posiadanego poziomu.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 4 dodaje się art. 4a w brzmieniu:

„Art. 4a. Minister właściwy do spraw pracy przy podziale środków rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych realizowanych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy uwzględnia w szczególności działania aktywizujące dłużników alimentacyjnych.”;

2) po art. 56 dodaje się art. 56a w brzmieniu:

„Art. 56a. Organizując roboty publiczne, podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 32, są obowiązane zatrudniać w pierwszej kolejności dłużników alimentacyjnych.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 623) w art. 11 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. W razie stwierdzenia:

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1292, 1321, 1428, 1543, 2371 i 2494 oraz z 2018 r. poz. 107, 138, 650 i 730.

- 1) zatrudnienia z naruszeniem przepisów art. 22 § 1¹ i 1² oraz art. 29 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy pracownika figurującego w Krajowym Rejestrze Zadłużonych z powodu uchylania się od wykonania obowiązku alimentacyjnego,
- 2) wypłacania pracownikowi figurującemu w Krajowym Rejestrze Zadłużonych z powodu uchylania się od wykonania obowiązku alimentacyjnego wynagrodzenia wyższego niż wynikające z zawartej umowy o pracę, bez dokonania potrąceń na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych
– Państwowa Inspekcja Pracy zawiadamia właściwego komornika.”.

Art. 9. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 554, 650 i 1000) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5:

a) ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zobowiązuje dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny wraz ze wskazaniem nie dłuższego niż 30 dni terminu na wykonanie tego zobowiązania;”

b) ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy w terminie wyznaczonym przez organ właściwy dłużnika;”

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadkach, o których mowa w:

- 1) ust. 3 pkt 2 i 3, starosta jest obowiązany do informowania o tym organu właściwego dłużnika;
- 2) ust. 3b pkt 1, oskarżyciel publiczny jest obowiązany do informowania organu właściwego dłużnika o wszczęciu i zakończeniu postępowania, wraz z uzasadnieniem.”;

2) w art. 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800 zł.”;

3) w art. 27:

a) uchyla się ust. 4,

b) uchyla się ust. 6;

4) w art. 31:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych i koszty obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa na świadczenia rodzinne oraz z kwot, o których mowa w ust. 3 pkt 2.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Na koszty podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych i koszty obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym wynagrodzenia, przeznaczają się:

- 1) 3% otrzymanej dotacji na świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz
- 2) 40% uzyskanych kwot należności, o których mowa w art. 27 ust. 3, bez odsetek od tych kwot.”,

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. W przypadku niewykorzystania przez gminę środków finansowych, o których mowa w ust. 3 pkt 2, na podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych lub na koszty obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym wynagrodzenia, środki te mogą być przeznaczone na:

1) wsparcie rodzin, w tym na:

- a) rozwój i utrzymanie instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3,
- b) podniesienie kwot dodatków do zasiłku rodzinnego na podstawie art. 15a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz na świadczenia, o których mowa w art. 22a i 22b ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- 2) organizację robót publicznych dla dłużników alimentacyjnych;
- 3) koszty obsługi ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w tym wynagrodzenia.

3b. Uzyskane kwoty należności, o których mowa w art. 27 ust. 3, oraz odsetki od tych kwot stanowią dochód budżetu państwa.”,

d) w ust. 5:

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) poniesionych ze środków budżetu państwa wydatków na realizację ustawy oraz wydatków, o których mowa w ust. 3a;”;

– dodaje się pkt 9 i 10 w brzmieniu:

„9) robót publicznych organizowanych dla dłużników alimentacyjnych;

10) ścigania za przestępstwo określone w art. 209 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.”.

Art. 10. Przepisy art. 94¹³ ustawy zmienianej w art. 3 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do pracodawcy, który po dniu 1 lutego 2019 r.:

- 1) zatrudnia z naruszeniem przepisów art. 22 § 1¹ i 1² oraz art. 29 § 2 ustawy zmienianej w art. 3 pracownika figurującego w Krajowym Rejestrze Zadłużonych z powodu uchylania się od wykonania obowiązku alimentacyjnego;
- 2) wypłaca pracownikowi figurującemu w Krajowym Rejestrze Zadłużonych z powodu uchylania się od wykonania obowiązku alimentacyjnego wynagrodzenia wyższego niż wynikające z zawartej umowy o pracę, bez dokonania potrąceń na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych.

Art. 11. Przepis art. 9 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 9 pkt 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, ma zastosowanie po raz pierwszy przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na okres świadczeniowy rozpoczynający się od dnia 1 października 2019 r.

Art. 12. Przepisy art. 27 i art. 31 ustawy zmienianej w art. 9, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do należności przypadających od dłużnika alimentacyjnego z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego przekazanych gminie po dniu 31 grudnia 2018 r.

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 3 i 8, które wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2019 r.;
- 2) art. 1 pkt 1 i art. 6 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2019 r.;
- 3) art. 9 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2019 r.